

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtna 13 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Kako bo Nemčija pokopala Hindenburga

O polnoči med plameni bakelj...

Milijon ljudi bo spremljalo rajnega maršala k zadnjemu počitku v stolpu spomenika pri Tannenbergu

Berlin, 5. avg. TG. Vse je sedaj že pripravljeno za pogreb maršala Hindenburga. Točno v ponedeljek opolnoči bo začelo truplo pokojnega vojskovodje svoje zadnje potovanje v Tannenberg, da počiva tam, kjer je dosegel najvišjo slavo v službi svoje nemške domovine. Sredi temne noči bodo položili njegovo truplo na topovsko kolnico in ga bodo peljali v njegovo zadnje počivališče sredi špalirja njegovih bataljonov in polkov, ki jim je v svojem dolgem življenju zapovedoval. Ko bo sprevod prišel do Frögenau, kjer je pred 19 leti z malega hrička Hindenburg vodil bitko z ruskimi armadami, se bo par minut ustavil, da počasti spomin na ta, za Nemčijo tako pomemben dogodek. Od Frögenaua bo šel nato sprevod do Hohensteina, kjer se bo začel špalir gorečih bakelj, ki jih bodo nosili njegovi sobojniki in vojaštvo zmagovitih polkov, postavljeni v tesnem redu na vsaki strani ceste, ki vodi do ogromnega spomenika. Truplo pokojnega bodo nato položili začasno v stolp spomenika, dokler ne bo pripravljeno podzemlje, ki ga hočejo spremeniti v kapelico in grobnico. V stolpu bo truplo še enkrat postavljeno na častni oder, pred katerim se bo v tork zjutraj Adolf Hitler, novi državni voditelj, v imenu nemškega naroda poslovil od pokojnega maršala. Stolp bo odšel nosil ime »stolp vojskovodij«. Truplo pokojnega ostane v stolpu še 14 dni in je vse urejeno, da bodo mogla različna odposlance iz vseh krajev Nemčije popotovati v Tannenberg, da se tam poslovijo od rajnega državnega predsednika. Potem ga bodo prenesli v grobnico, da tam počiva v zatišju spomenika, daleč proč od žalostnega sveta, obdan samo od velikih spomenikov in od spoštovanja vsega nemškega naroda.

Dovršene so tudi vse priprave za prevoz ogromnih množic ljudstva, ki bodo spremljevale rajnega maršala na njegovi zadnji nočni poti v Tannenberg. Vlada pričakuje tako ogromne udeležbe, kot je še ni videl svet, saj računa na milijon pogrebcev in je svoje priprave uredila tudi za to število. Za diplomatski zbor v Berlinu so pripravili posebni vlaki, ki jim bodo omogočili, da bodo prenočili kar v vozovih v Hohensteinu, kamor pride nočni sprevod v tork zjutraj. Z berlinskih kolodvorov bo prevažalo nad 100 posebnih vlakov odposlance in predstavnike raznih društev in ustanov, ki jih bo okrog 50.000. Poskrbljeno je tudi za prevoz drugih udeležencev, ki se bodo posluževali vlakov in avtobusov, ki jih je vlada v to svrhu že zaslegla. Vojaštvo bo imelo svoja lastna prevozna sredstva, in se danes že zbirajo na vsej dolgi poti do Hohensteina.

Ker pričakujejo velikega navala časnika in bi vlada želela, da imajo časniki vse ugodnosti za izdatno in izčrpno poročevanje, je poštno ministrstvo položilo veliko število novih kablov za telefone, ki bodo lahko govorili neposredno z vsemi evropskimi prestolicami z večkratnimi programi. Tudi radio oddajne postaje so bile postavljene za potrebe hitrega časnikarskega poročevanja.

Viteška Francija

Paris, 5. avg. TG. Francoska vlada je odredila, da morajo biti v tork razobešene zastave na polovico droga na vseh javnih poslopih po vsej Franciji v znak žalovanja za pokojnim maršalom. Ta odlok francoske vlade priča o viteškem ponašanju francoskega naroda, ki hoče počastiti spomin vojaka, ki je bil v svetovni vojni največji njegov nasprotnik. V Nemčiji je napravil ta odlok francoske vlade najgloblji vtis.

Papen vendarle pride na Dunaj

Dunaj, 5. avg. b. Avstrijska vlada je na svoji sinočnji seji, ki je trajala več ur, sklenila brez vseh pridržkov podeliti dovoljenje von Papnu kot nemškemu poslaniku na Dunaju. Ugledna osebnost, ki je prisostvovala konferenci avstrijske vlade, je izjavila glede imenovanja v. Papna za dunajskega poslanika tole: Ko je avstrijska vlada izvedela o imenovanju v. Papna za poslanika na Dunaju, je najprej nameravala postaviti nemški vladi neke pogoje. Toda pozneje smo prišli do spoznanja, da bi to po eni strani moglo imeti za posledico zelo kočljive razgovore z Berlinom, po drugi strani bi pa morebitni

sporazum med Berlinom in Dunajem mogel napraviti v inozemstvu vtis, da sta se Nemčija in Avstrija pomirili. Zato je avstrijska vlada, ki ji je danes bolj kot kdaj prej do tega, da z vsemi sredstvi zajamči neodvisnost Avstrije, zavzela stališče, da bo v bodoče gledala, da se kolikor le možno ogne vsakemu razgovoru z Berlinom v vseh vprašanjih, ki bi s stališča evropskih držav mogla ustvariti nevšečen mednarodni položaj. Avstrijska vlada je dala svoje dovoljenje za imenovanje v. Papna za nemškega poslanika na Dunaju, svoje nadaljnje stališče nasproti Nemčiji bo pa zavzela v skladu z bodočimi dogodki.

Položaj v Avstriji

Na razpotju

Sporazum s socialisti? Hitlerjevci ne odnehajo

Dunaj, 4. avgusta. Preteklo je deset dni, odkar je bil ubit avstrijski zvezni kancler na način, ki bo v zgodovini ostal osamljen po svoji krvoločnosti. Kakšen je sedaj položaj Avstrije? To vprašanje leži na ustih vse Evrope, ki z nestrpnostjo pozornostjo gleda na Dunaj, kakor da bi od tam pričakovala odločitve, če se bo od dvajsetletnici izbruhla svetovne vojne pogreznila znova v katastrofo, iz katere potem ne bi bilo več rešitve, ali ne.

Gotovo je, da je »Dollfussova vlada brez Dollfussa«, ki ji načeluje sedaj Schuschnigg (Sušnik) zaenkrat gospodar položaja. Gotovo je tudi, da se avstrijsko ljudstvo, o katerem so govorili, da je v ogromni večini hitlerjevsko, ni dvignilo, razun v par krajih štajerske in Koroške, da je ostala redna vojska zvesta in da je bila policija lojalna. Hitlerjevski vodje niso imeli orožja in delali so brez glave, tako da je bil njihov upor zlomljen v kratkem času. Tretje dejstvo, ki ga je treba poudariti je, da je Hitler obsodil s tem, da je izjavil,

da ni ž njim v nikakoršni zvezi, in da je v odločilnem trenutku zabranil avstrijski legiji, da vkoraka v Avstrijo na pomoč upornikom. Četrto, pa je treba poudariti, da je Mussolinij »Hitlerjevo izdajstvo«, kot ga imenuje italijanski tisk, silno poparilo in da je poslal svoje čete na Brenner in na koroško mejo, kjer pa je moral obstati vsled silnega pritiska veslel in drugih okoliščin.

To so štiri pomirljiva dejstva. Toda prav tako gotovo pa je, da je na vsak način treba napraviti mir, da je treba onemogočiti, da se nevarnost, ki je sedaj hvala Bogu mimo, ne ponovi več, kajti, če bi se hitlerjevski puč še

Sokolnikov, novi ruski poslanik v Parizu?

enkrat ponovil, potem so vojni zapletljaji neizbežni.

Schuschniggova vlada je zaenkrat napravila prav dober vtis, toda nikdo ne prikriva več javne resnice, da med heimwehrovskimi in neheimwehrovskimi ljudmi ne vlada soglasje.

Tukaj imamo vtis, da bo Schuschnigg iskreno poskušal pridobiti zase simpatije delavstva, ker se zaveda, da ne more biti govora o kakšnem notranjem redu v državi, niti o kakšni trdni vladi, dokler bo avstrijsko delavstvo sovražno stalo ob strani. Schuschniggova stvar bo, da jih pridobi ali s tem, da jim materijalno pride na pomoč, ali pa, da najde pot do zmernih socialnih demokratov. Značilno je za položaj, da je Fey te dni zaprl bivšega socialističnega kanclerja dr. Rennerja, ki je pa bil danes na izrecno zahtevo kanclerja Schuschnigga zopet izpuščen.

Dobro teden pred tragično Dollfussovo smrtjo se je dunajski podžupan dr. Winter v »Arbeiterzeitung« z daljšim člankom potegoval za to, naj izpuščijo bivšega socialističnega župana Seitzja, ki je že od februarskih nemirov v zaporu. Dr. Winter je mnenja, da bo težko, če ne naravnost nemogoče, pridobiti za sodelovanje ljudi, katerih očetje, bratje, voditelji in prijatelji sedijo v vladnih ječah! Ta misel je vredna vsega upoštevanja, samo kdo ji bo dal življenje? In, ali je sploh še sprava s socialisti mogoča?

Eno fronto bo treba demobilizirati! Ali socialnodemokratsko ali hitlerjevsko. Pred to izbero stoji nova vlada. Volk ne more biti sit in koza ob enem cela. To je nauk kljukastega upora, ki si ga je Schuschnigg menda vzel k srcu!

V kolikor tiče hitlerjancev, je netočno, če kdo trdi, da so sedaj uničeni in da jih ni več. Hitlerjem je še močan in bo zopet naraščal, posebno, ker je sedaj Hitler postal — ne nemški državni predsednik, ampak vrhovni vodja nemške države in nemškega naroda (!). Avstrijski hitlerjevci se delijo v dve skupini. Eni so pobiti in priznavajo, da so izgubili za dolga leta priložnost za nov uspešen udar. Drugi pa so ohranili pogum in že se čujejo po Dunaju temna namigavanja, da bo tudi Schuschnigg in Starhemberga enkrat doletela ista usoda, ki je umorila Dollfusa. In ti ne bodo mirovali, sedaj še manj, ko imajo od zadnjega upora naprej uvideven razlog, da očitajo avstrijski vladi, da je prodala Avstrijo Italiji in da je vsled tega njihova borba osvobodilna. Za sredstva pa narodni socializem s svojo svojstveno teorijo prava ni v zadregi. Dokaze je doprinesel 50. junija v Nemčiji in 25. julija na Dunaju... Ing. Sch.

Pred letom dni sta izginila lant in dekle

Strašna tajna brezdna

Pet pogumnih lantov je našlo v globoki jami blizu Št. Vida nad Ljubljano razpadli trupli Dušana Jelčiča in Danile Faganel

Ljubljana 5. avgusta.

V nekem brezdnju poleg Gornje Glince pri Št. Vidu nad Ljubljano so danes dopoldne našli že skoraj razpadli in strohneli trupli mladega moškega in mlade ženske.

V Gor. Glinci je kakšnih deset minut od Dolnice v gozdu brezdnju, ki je izredno globoko. Ljudje mečejo v brezdnju razne predmete, ki se jih hočejo iznebiti, tudi mrhovino. Že svoj čas so večkrat poskušali preiskati to brezdnjo, pa ni šlo. Pri nekem takem poskusu je pred svetovno vojno se je smrtno ponesrečil neki dijak. Privezal je vrvi za vejo drevesa in se spustil v brezdnjo. Veja se je pa odlomila in ubogi dijak je strmoglavil v brezdnjo.

Danes zjutraj se je pet pogumnih fantov odločilo, da preiščejo brezdnjo. Bili so to: Stanislav Hafner, sedlarski pomočnik, Andrej Babnik, kolarski pomočnik, Stanko Kopitar, trgovski sluga, Leopold Jovan, plesarski pomočnik, in J. Medved, dijak. Vzeli so s seboj sedem vrvi, dolgih po 15 metrov. Vrvi so zvezali skupaj in konce privezali zo močno drevo. Nato so se zaporedoma spuščali notri. Najprej se je spustil Stanislav Hafner. Kakih 20 metrov globoko so našli na nekoliko posevna tla, naprej pa je bilo brezdnjo zopet navpično. Spuščali so se počasi naprej. Naenkrat so našli na človeško podnožje čeljusti, zraven pa je ležala človeška že močno strohnela glava. Obenem so zapazili staro slamnajočo, polno slame. Pod slamnajočo so našli moško truplo, skoro popolnoma strohnelo. Našli so dalje ženske bele čevlje (»Peko«), popolnoma ohranjene, svilen robček in revolver. Pustili so

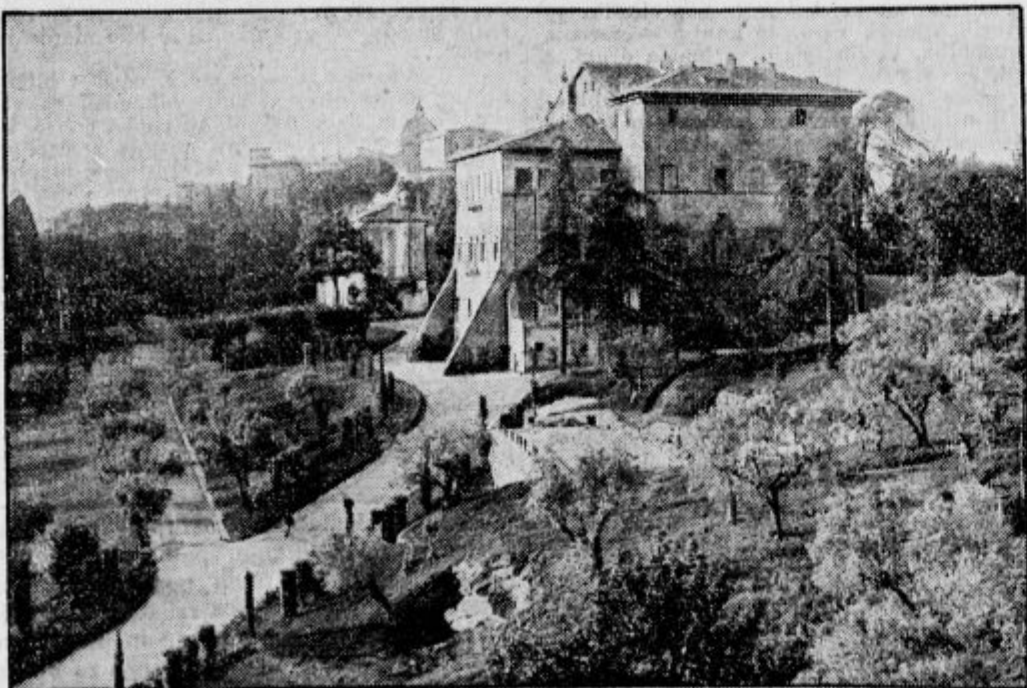
vse, kakor so našli, in se začeli vzpenjati nazgor. Kmalu pa so našli še razpadlo žensko truplo.

Ko so fantje prišli zopet na svetlo, so o strašni najdbi takoj obvestili orožniško postajo v Št. Vidu. Ob 1 popoldne so prišli orožniki in prinesli s seboj vrvi in lestve. Spustili so se v brezdnjo in se prepričali o grozni najdbi. Pustili so vse ležati, kakor je bilo, s seboj so vzeli samo samokres, čevlje in robček z monogramom »D«. Seveda se je okrog brezdnja zbralo veliko število ljudi, ki so pridno ugrabili, kdo sta mlada človeka, ki počivata v tako strašnem grobu.

Dne 17. avgusta 1933 sta brez sledu izginila 20letni zobotehnik Dušan Jelčič in 19letna Danila Faganel. Danila je pustila doma v postelji pod vzglavjem poslovilno pismo, katero je našla njena sestra. Dušan pa je po pošti poslal poslovilno pismo svojim domačim. Od takrat kljub vsestranskemu iskanju ni bilo nobenega sledu za njima. Ljudje so govorili, da sta najbrže pobegnila v Rusijo...

Ko so orožniki prišli iz jame, je bila med ljudmi, ki so stali okrog brezdnja, tudi sestra Danile Faganel. Ko je videla bele čevlje, je takoj ugotovila, da so to čevlji njene sestre Danile, robček pa Dušanov. Bilo je takoj jasno, da v brezdnju počivata trupli Dušana Jelčiča in Danile Faganel, ki sta na tako žalosten način končala svoje mlado življenje. Trupli bosta ostali v brezdnju do prihoda sodne komisije, ki bo imela nalogo, da razčisti to strašno tragedijo.

Letno bivališče sv. očeta

Castell Gandolfo na zahodnem obrežju Albanskega jezera, kjer biva sedaj sveti oče, papež Pij XI.

Nemški škofje branijo resnico

Upri se bomo z vsemi silami rušilec katolicizma v Nemčiji

Vatikansko mesto, 5. avg. m. »Osservatore Romano« objavila dobesedno tekst pastirskega pisma nemških škofov, ki so ga izdali na svoji konferenci v Fuldi. List povdarja, da objavlja pastirski list nemških škofov radi tega, ker predstavlja močan argument za dogmatično resničnost in pravilnost v množici neresničnih pisem o posameznih vprašanih sedanjosti. V pastirskem listu naglašajo nemški škofje, da ne more biti krščanstva brez Kristusa in onih izročil, ki jih vsebuje sveti pismi stare in nove zaveze. Nemški škofje nadalje povdarjajo, da je v Nemčiji nastala prava gonja proti krščanstvu, posebno pa še proti katoliški cerkvi. Radi tega škofje z vso odločnostjo odklanjajo to gonjo ter povdarjajo velikanske zasluge, ki jih ima krščanstvo za nemški narod, za njegovo materialno in duhovno kulturo. Nemški škofje povdarjajo nadalje v pismu, kako se svobodno rušijo vsi verski nauki, in sicer s propagando po šolah pod protektoratom državnih oblasti in kljub obljubi vlade, da se bodo spoštovala pravice in svoboščine sv. Cerkve. Poleg tega se zatira tudi katoliško časopisje. Katoliškim organizacijam se ovira delo in naravnost z ofenzivo so se vrgli novi pogani zlasti na mladino, ki jo zastrupljajo z dneva v dan s paganimizmom. Nemški škofje istotako pobijajo v svojem pastirskem pismu krilatice nacionalnega socializma o potrebi nove vere, ki naj bi bila čisto nemška in dokazujejo, da bo imel nemški narod velikansko škodo, če se ne bo zavrglo novo gibanje in zatiralo novo poganstvo. Škofje ostro obsojajo napade na Boga, na papeža, na škofe, na duhovščino in na katoliške organizacije ter izjavljajo, da se bodo z vsemi silami uprli vsakomur, ki bi rušil temelje katoliške cerkve v Nemčiji. Pastirsko pismo zaključujejo nemški škofje z izjavo: Et portae inferi non praevalent. (In peklenška vrata je ne bodo premagala.)

Rusko-bolgarska pogodba

Obe državi se odrečeta vsaki propagandi druga proti drugi

Sofija, 5. avgusta. AA. Po obojestranskem sporazumu so včeraj istočasno v Sofiji in v Moskvi objavili besedilo protokola, podpisanega 23. julija v Carigradu o vzpostavitvi diplomatskih stikov med Bolgarsko in Sovjetsko Rusijo. Protokol se glasi:

»Zdaj, ko so vzpostavljene medsebojni diplomatski stiki, sta se vladi kraljevine Bolgarske in Sovjetske Rusije v želji, da s pravičnim in primernim sporazumom jasno opredelita svoje medsebojne stike in medsebojno trgovinsko izmenjavo med obema državama, sporazumeli o temle:

1. Visoki stranki podpisnici jamčita druga drugi popolno spoštovanje suverenosti in se vzdržita vsakega posrednega ali neposrednega poseganja v notranja vprašanja druge podpisnice in vsake vrste propagande ali agitacije in vseh vrst intervencij ali pa podpora takim intervencijam. Prav tako se obvezujeta, da ne ustanovita ali podpreta na svojem področju organizacije s ciljem, da se oborožene bore proti drugi podpisnici ali ki bi delovale proti političnemu in družabnemu ustroju na področju druge podpis-

nice ali ki bi pozivale k terorističnim nastopom proti uradnim predstavnikom druge pogodbenice stranke oziroma pripravljale take nastope; prav tako ne bosta podprli organizacij, ki bi si pripisovale vladno oblast druge pogodbenice stranke ali dela njenega področja. Obvezujeta se, da prepovejata novčenje in prehod po svojem ozemlju silam, namenjenim takim organizacijam in njim namenjenega orožja, municije in vsakovrstne vojne opreme.

2. Državljeni ene ali druge pogodbenice stranke, ki žive v inozemstvu kot politični emigranti, ne morejo med osebe diplomatskih predstavništven niti v primeru, da so postali državljani tretje države.

Sofija, 5. avgusta. AA. Bolgarska agencija poroča: Predsednik vlade Georgijev je dal novinarjem izjavo o vpisu notranjega posojila v znesku 150 milijonov levov. S tem posojilom bo vlada poravnala zaostale dolgeve. V resnici je obdobje podpisalo 230 milijonov. S tem zneskom bo vlada poplačala tudi vse zaostanke po proračunu.

„Priatelj“ Slovencev dr. Herbst

v Jugoslaviji

Mi nismo barbari in dajemo za ločišče celo svojim nasprotnikom

Ljubljana, 5. avgusta. Iz Varaždina je prišla vest, da se nahaja med avstrijskimi begunci, ki so pribežali po izjavljenem hitlerjevskemu punktu v Jugoslavijo, tudi pliberški zdravnik dr. Herbst. Ker smo Slovenci in Jugoslavi kulturen narod in prebivamo v kulturni državi, smo pliberškemu neprostočloveškemu gostu ponudili iskreno gostoljubnost in želimo, da naj jo v miru uživa. Toda pri tem pa ni treba zamolčati resnice in je treba povedati, kar menda itak slihehri Slovenec pri nas in onstran meje dobro ve, da je ta pliberški gospod ne samo svoje dni, ampak celo še v živi sedanjosti imel za Slovence druga imena in da je uporabljal za jugoslovansko državo čisto svojevrstne primke. Pred in po plebiscitu se je obnašal tako, da ga ne sedanj, ne bodoči naši rodovi ne bodo in ne smejo pozabiti. Slovenci in Jugoslavi smo bili v njegovih očeh vse drugo kakor ljudje. Bil je goreč sootrudnik »Koroške domovine«, znanega nemškutarskega glasila, ki je zasramovalo in pačilo slovenski jezik, zmerjalo takratno ime naše države SHS s »Schweine-Hunde-Sammelstelle« in imelo za Slovence najrjajši izraz »Windische Hunde«. Gospodu iz Pliberka lahko dokazemo, da je enkrat, in ni še dolgo tega, na poti med Pliberkom in Božjim grobom na cesti klofotal otroke, ki so ga iz nerodnosti slovensko pozdravljali. Dr. Herbstove zasluge za razvoj in »delovanje« Volkswehra so tudi znane in Malgajevi borci jih lahko naštejajo. Pliberški gospod in sedaj naš gost je verno pomagal, da so se na slovenskem ozemlju naseljevali nemški kmetje, ki so sedaj ob hitlerjevskem punktu šli med nezadovoljnejše, ker za težavno delo, ki ga zmore le slovenski kmet, niso bili za rabo.

Hitlerjevski punt se je izjavil in med onimi, ki so pribežali v našo državo, jih je dosti, ki so

znani preganjevalci slovenskega življa. Toda najbolj viden in najbolj zaslužen je pliberški gospod dr. Herbst. Njemu mu vračati nemilo za nedrago, a povedali bi mu radi sedaj, ko je pri nas, da je vse svoje življenje zaničeval tiste, ki so ga sedaj rešili.

Mestni uslužbenci v borbi

Prihodnje dni bodo sklepali zastopniki notranjega in finančnega ministrstva o občinskih statutih za avtonomna mesta. Ti dogovori so zelo važni za položaj mestnih uslužbencev in zato bo poskušala Zveza organizacij občinskih uslužbencev za dravsko banovino posredovati, tako, da pravice mestnih uslužbencev ne bodo okrnjene, zlasti pa, da ne bo poslabšan njihov gnotni položaj. Jutri, v ponedeljek, bo v Zagrebu seja vseh organizacij občinskih uslužbencev, ki bo sklepala o možnostih, kako zavarovati pravice mestnih nameščenecv. Tja odpotuje v imenu slovenskih občinskih nameščenecv ljubljanski magistratni direktor g. Jančigaj. Prihodnji četrtek pa bo seja Zveze mestnih uslužbencev v Beogradu, ki se je bo prav tako udeležil direktor Jančigaj, obenem pa se v četrtek sestane tudi komisiji finančnega in notranjega ministrstva.

Tramvaj podrl dekleta

Ljubljana, 5. avgusta. Danes ob približno pol 5 popoldne je šentiviški tramvaj v vasi Podgori podrl 22 letno služkinjo Marijo Ribičevo, ki je dobila hude poškodbe na glavi in rokah

platnene, iz platna se dajo pa delati bele poltetne obleke. Da se pa dame v kavarni nadkavo tudi češajo ali pa, da se mažejo po obrazu z vato, ki jo pavaljajo v nekaj prah, tega drugod še nisem videl — to mora biti kakšen »dernier cri«. Tudi na snažne nohte nekatere ljubljanske mnogo dajo, ker si brskajo črno nesnago izza nohtov kar z zobotrebci ali pa z vžigalicami.

Precej bolj kakor ženski ali damski svet so me pa zanimali ljubljanski kavalirji.

Takrat, ko sem še prebiral stare romane, sem mislil, da so kavalirji sami grofje ali vsaj baroni, ki ne jahajo samo na dolgovi, ampak na pravih konjih, ki so vedno lepo oblečeni, z najdiskretnije eleganco seveda, a plemeniti tudi po svoji duši in po svojem mišljenju. Kavalirji so bili gospodje čistih rok, ki so se vsake umazanije že od daleč ogibali, in v svojem govoru so se posluževali izbranih besed. Pravi kavalir ni bil nikdar ošaben in nadut ali domisljaj, pač pa je znal varstvo svojega dostojanstva spretno združevati z neprisljano ljubeznivostjo. Takšni so bili nekdanji kavalirji po mojih mislih.

Ljudje so pa že tako ustvarjeni, da prav radi posnemajo to, o čemer drugi govorijo, da je lepo ali imenitno. Ob nedeljah bi pač rada vsaka sobarica posnemala svojo »milostljivost« in bi rada tudi veljala za tako. In ker moški svet ni nič manjbedast kakor ženski — če ne še bolj — se tudi gospodari sveto radi kažejo kot nekaj, kar niso, in kar tudi nikdar ne bodo.

Ko sem v »mondén« kavarni gledal okrog sebe, sem opazil nekega mladega gospoda, ki je imel hlače tako lepo napete čez kolena, da ni bilo na njih niti najmanjše gube. Pa sem pogledal zadevo bolj natanko in sem opazil, da ima možakar spodaj hlačenico speto z zaponko, ki ji Nemci pravijo »Strupfene«. Takrat se mi je posvetilo v glavi, kaj pomeni nemški »Ein Kavalier mit Strupfene! To je kavalir, ki bi rad bil, kar ni; in ker nima denarja za lakaj ali za krojača, da bi mu vsak dan naravnal hlače lepo

Obisk na šentiviški razstavi

Ljubljana, 5. avgusta.

Kljub temu, da si je že mnogo občinstva v prejšnjih dnevih ogledalo krasno obrtniško razstavo v St. Vidu, vlada zanimanje zanjo nevezljivo dalje. To je mogel vsakdo opaziti tudi danes, ko je bilo pred šentiviško šolo, v katere 13 sobah je razstava nameščena, postavljeno celo šumo koles, znamenje, da prihajajo na razstavo ljudje od daleč in od blizu. V razstavnih sobah in dvoranah pa je vladala skoraj prava gnječa.

Med drugimi odličnimi gosti je razstavo obiskal g. Milan Stojanovič, predsednik Zveze srbskih obrtnikov in predsednik obrtniške zbornice v Beogradu, ki se je nalašč zaradi te razstave pripeljal v Slovenijo, da se prepriča o napredku in uspehih slovenskih obrtnikov. G. Stojanovič so spremljali po šentiviški razstavi razni obrtniški funkcionarji, med temi predsednik šentiviške razstave g. Vrhovec.

Kakor čujemo, je zbornica za TOI opustila svoje dosedanje rezervirano stališče do šentiviške razstave in je po zaslugi predsednika g. Jelačina celo pripravljena, da šentiviške obrtnike nekoliko materialno podpre. Pomislek, da so šentiviški obrtniki preveč žrtvovali za reklamo, je odpadel, ker ta reklama služi tako vsemu šentiviškemu obrtništvu kakor tudi slovesu celotne slovenske obrti. Prired-

ditelji šentiviške razstave so celo premalo žrtvovali za reklamo po hrvatskih in srbskih krajih, saj pripovedujejo slučajni do številni hrvatski in srbski obiskovalci, da bi obištevati iz južnih krajev še v večjem številu prišlo na to razstavo, ko bi le vedelo zanjo.

Med razstavljenimi predmeti in opremami so bile napravljene zadnje dni razne spremembe. — Predvsem je zanimiva soba s cenanim pohištvo. Tako je tvrdka Škrbine et Co. razstavila poleg dragocene jedilnice iz lesa orehove korenine zelo lepo in poceni spalnico iz hrastovega lesa, tvrdka Franc Cepelnik kuhinjo iz smrekovega lesa, Jože Kunčič pa lepo spalnico. Tvrdka Franc Zavodnik je nanovo razstavila lepo damsko sobo v brušenem laku iz trdega lesa. Razstavljena je tudi lepa, toda preprosta soba iz smrekovega lesa. Hvalevredna je gesta tehničarja Ivana Stefančiča, ki je poleg svojih preciznih tehnic postavil novo tehnic. Na tej se tehtajo obiskovalci razstave, njihov prispevek pa gre v korist razstavljalnega društva. Nanovo so razstavljene tudi lepe zidane peči, za katere vlada med občinstvom živahno zanimanje.

Danes je obiskalo šentiviško razstavo nad 1000 oseb. Za prihodnji teden je napovedan obisk več visokih osebnosti.

Mariborski šahovski turnir

Maribor, 5. avgusta.

Šahovski turnir daje prireditvam letošnje Mariborskega tedna mednarodni pomen. Je to v zadnjih letih največji šahovski dogodek v naši državi ter sploh šele tretja mednarodna šahovska prireditev, ki se je doslej v Jugoslaviji vršila.

Danes dopoldne se je pričelo prvo kolo turnirja. Najprimernejše prostore za turnir je odkril šahovski klub v Mariboru v spodnji kazinski dvorani. Mirna okolica, ki je ne moti valovanje mestnega življenja ter ubrana notranost dvorane, po kateri se številni gledalci le po prstih bližajo igralnemu prostoru in se med seboj šepetaje razgovarjajo, da ne motijo mojstrov. Organizacija prireditve je naravnost vzorna. Prostor za igralce je ob južni steni pri oknih ter oddeljen od gledalcev. Pri vsakem igralcu je na mizi pripriljeno ime, da so nasprotniki na prvi pogled razvidni za gledalce. Snočni žrebanje je prineslo današnjo interesantno postavbo: gledalci se zgrinjajo zlasti okoli mize, kjer se borita Spielmann in Steiner, Astaloš in Pirc, posebno zanimanje pa vzbujajo miss Vera Menšikova, ki je dobila za nasprotnika mladega Vidmarja. Dopoldne še niso bile konture nobene partije čisto jasne. Videlo se je samo, da je Pirc močno stisnil Astaloša, Menšikova pa Vidmarja. Odločitev na vseh deskah je padla šele popoldne.

Partija Miss Vera Menšikova proti M. Vidmarju jun. je bila prekinjena; partija Steiner proti Spielmannu je končala remis; partija prof. Štupan proti

dr. Drezgi je bila prekinjena; partija Vasja Pirc proti Astalošu je končala z zmago Pirca; partija Rejfir proti Kramarju je končala z zmago Rejfirja.

Šahovski turnir v Beogradu

Beograd, 5. avg. m. Snoči je bil tukaj odprt nacionalni amaterski šahovski turnir. Pri žrebanju so dobili posamezni udeleženci sledeče številke: 1. Petrovič (Beograd), 2. Vuković (Beograd), 3. Rajković (Novi Sad), 4. Pavlič (Banjaluka), 5. Bröder (Novi Sad), 6. Jurešić (Beograd), 7. Sikosek (Ljubljana), 8. Sorli (Ljubljana), 9. ing. Feuer (Beograd), 10. Schreiber (Subotica), 11. Matvejev (Zemun), 12. Maksimović (Bosanski Brod), 13. Carev (Sombor), 14. Nagymelykuti (Senta), 15. Baier (Osijek), 16. Grenčarski (Zagreb), 17. Dydzinsky (Zagreb), 18. Nikolić (Beograd).

Prvo kolo se je odigralo danes ob pol 9 do pol 1 in se je končalo z nekaj presenečenji. Belgrajski favoriti je izgubil partije z Dydzinskyim, zemunski favoriti Matvejev pa je izgubil partijo s Sorliem. Sikosek se z lahkoto premagal Maksimovića. Ostale partije so se končale takole: Jurišić je z lahkoto premagal Careva, Vuković Grenčarskega, Bröder Nagymelykutija, Schreiber ing. Feuerja in Petrovič Nikolića. Partija Pavlič—Baier je ostala remis.

Turnir, ki ga je priredil belgrajski šahovski klub, bo trajal do 24. t. m.

Zadnja poročila

Naši školje pri so. očetu

Vatikansko mesto, 5. avg. m. Pretekli petek so bili sprejeti od sv. očeta Pija XI. v posebni avdienci zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, ljubljanski škof dr. Gregor Rožman in dubrovniški škof Josip Marija Carevič.

Minister Ulmanski v Mariboru

Maribor, 5. avgusta. Danes jutraj ob štirih je prišel v Maribor minister Ulmanski. Dopoldne si je ogledal Mariborski teden v spremstvu bana dr. Marušića, župana dr. Lipolda, predsednika Jugoslovanskega gozdarskega združenja inž. Lenarčiča iz Ribnice na Pohorju in inž. Pahernika iz Vuhreda. Dopoldne se je vršila od pol 10 do 11 v lovski sobi hotela Orel konferenca glede razmer lesne industrije in izvoza lesa iz severnega dela Slovenije v inozemstvo. Minister se je osebno živahno zanimal za gozdne in lesne razmere v dravski banovini. Konferenci so prisostvovali župan dr. Lipold, inž. Pahernik, inž. Lenarčič, ravnatelj gozdarske šole v Mariboru inž. Zirnfeld, višji gozdarski svetnik inž. Janko Urbas, predsednik mariborskega trgovskega gremija veletrgovec Miloš Oset in prof. gozdarske šole inž. Stanko Sotošek.

Po končani konferenci si je minister v spremstvu župana ogledal kopališče na mariborskem

Sportna poročila

Beograd, 5. avgusta. m. BSK: Jugoslavija 2:1 (1:1).

Apatin, 5. avgusta. m. Tri Zvezde: Vojvodina (Novi Sad) 2:0.

Split, 5. avgusta. m. Split: Hajduk 2:1.

Banjaluka, 5. avgusta. m. Krajišnik: Hajduk (Osijek) 1:0.

Osijek, 5. avg. b. Slavija (Osijek) : Concordia (Zagreb) 3:2 (1:1).

Sarajevo, 5. avg. b. Slavija : Sašk 2:0.

*

Pogreb dr. Praunseisa. Včeraj ob 4 popoldne je bil izpred hiše žalosti, na Mikloševci cesti, pogreb pokojnega in priljubljenega ljubljanskega zobnega zdravnika g. dr. Praunseisa. Pogreba se je udeležilo lepo število zastopnikov raznih oblasti. Mestno občino in župana sta zastopala direktor g. Jančigaj in gradbeni direktor g. inž. Prelovšek, zdravniško društvo predsednik g. dr. Meršol, zastopane pa so bile dalje še: zdravniška zbornica, razne javne korporacije in organizacije. Žalne poti se je udeležilo tudi mnogo občinstva.

Tako naokrog

Zbdljivi nemški pesnik Heine, ki ni bil samo pesnik, ampak tudi žid, je zapisal nekje, da prebivajo v nekem malem vseučiliškem mestu samo profesorji, dijaki in psi. Jaz nisem ne Heine, ne pesnik, ne žid, toda če bi hotel povedati po pravici, kdo vse prebiva v Ljubljani, bi pač gospodov profesorjev in dijakov ne zahteval, ne bi pa omenil psov, ampak bi rekel, da stanujejo v Ljubljani poleg učencev glav še kavalirji. Niso sicer vsi ljubljanci kavalirji, pa tudi vsi kavalirji v Ljubljani niso iz Ljubljane; ampak dosti jih je.

Kdor tega ne verjame, naj gre kar pogledat v kakšno ljubljansko kavarno ali pa gostilno, pa mi bo dal prav. Posebno pripravna za taka opazovanja je kakšna kavarna, o kateri pravijo, da je »mondén«. Kaj ta beseda pomeni, ne vem; zdelo se mi je, da mora to biti nekaj imenitnega, za kar nas celo Mariborčani lahko zavidajo.

V tako »mondén« kavarno me je torej »zanese« to dni v hudi vročini. Prostor, kamor sem prišel, je bil ves »mondén« in takšni so se mi zdele tudi mize, stoli, skodelice in žličke. Tudi kava se mi je zdela precej »mondén«, čeprav ne vem, zakaj; zaradi kave ali cikorijske? No, pa to je postranska stvar — kava je bila črna in to je glavno.

Ko sem srečno pospravil, kar so mi uslužni fantje — ali pa natakarije — nanesle na mizo, sem si začel ogledovati okolico. Ljudi je bilo precej notri; skoraj pri vsaki mizi je kdo sedel, večinoma pa sta sedela po dva — on in ona, kajpada ali pa po trije. Ženske, ki jim pravijo v »mondén« lokalih dame, so bile vse bele oblečene, kar me je navdalo z velikim ponosom: bela barva je znak nedolžnosti, ki jo mora biti potemtakem v Ljubljani kar na debelo. A ne samo moralno trdna, ampak tudi gospodarsko močna mora biti Ljubljana, kajti obilica riuh ni ravno znak revščine. Rjube so

so imeli sijajne zveze z ženskim svetom, potrebovali so vedno denar in denar in zato so prav radi prodajali svojo »kavalirsko časte« za vsako ceno komurkoli: nesrečnim pocestnim pogrebnicam, policiji itd. — kdor jih je pač rabil. Takim »podveznikom« so rekli Dunajčani »Striz-zic«. Ko sem se pa iz svoje zaverovanosti v preteklost zopet prebuditil v sedanjost in pogledal okrog sebe, se mi je zdelo, da bi bil že skrajni čas, da dobimo za besedo »Striz-zic« tudi Slovenci svojo besedo. »Pogrošnik« ne bi bilo morda napadno...

Iz »mondén« kavarne me je neslo v bližnjo krčmo, da se otresem nesrečnih misli na vojsko. Pa sem slabo naletel, ali pa na dobro, kakor se vzame. Pri sosednji mizi je namreč sedela večja družba, ki je precej hrupno razpravljala o spominih na vojsko. Krepek mož, očitno odličen »rodoljub« z dežlez, je z vso zgovornostjo pripovedoval o silnem zatiranju narodnjakov pri nas, o številnih ovadbah, o nagradah za »patriotično delovanje« itd., da drugi kar niso mogli do besede. Ko pa je srečno končal, se je oglasil starejši možakar:

»Kaj se hoče — smo imeli pač kavalirje v deželi!«

Pa je pristavil drugi: »Mar jih danes nimamo?«

Jaz sem si pa mislil: »Ja, mit Strupfene« — pa sem odšel, plačal tudi, ker ne maram biti »kavalir«.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščanju v prsih pospeši naravna Franz-Josef-grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za boleznimi prebavil izjavljajo, da se izborna obnosa »Franz-Josef«-voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrova kanala debelega črevesa.

Od Soče čez Zilo

Svetovna vojna v nemških številkah

Kraji, ki ne smemo pozabiti, da so slovenski

Pogled na Beljak

Kruta obsodba lšističnega sodišča

Ker so zažigali kresove ...

Sedem slovenskih fantov obsojenih na več let robije

Fašistični režim v Italiji je obogatel za nov triumf, ki ga bo gotovo z zlatimi črkami vklesal v svojo tisočletno kulturno zgodovino, da bo še pozni potomcem živa priča njegove veličine in moči. Pred rimskim tribunalom se je tudi odločila usoda sedmih slovenskih fantov, ki so prišli v navzkrižje s fašističnimi zakoni in so bili od 25. septembra preteklega leta v preiskovalnem zaporu. Strašne reči imajo na vesti, ti hudodelci! Nič več in nič manj niso storili, kakor da so na večer sv. Cirila in Metoda — zakurili kresove. To neznašljano zločinsko dejanje naših fantov ni ostalo prikrito budnim očem fašistične oblasti. V svetem ogorčenju, da si upa kdo na tak način »skruniti« tisočletno kulturo in tradicijo rimskega imperija, je fašistična oblast odredila aretacijo vseh osumljenec in jih vtaknila v zapor. Dokazali jim niso mogli nič, pa so k sreči našli med aretiranci Efi-jalta, človeka žalostnega spomina in imena, ki je za ceno lastne prostosti izdal svoje tovariše. Od ostalih osmih osumljenec so izpustili še Franca Zgonika, sedem fantov pa je ostalo v preiskovalnem zaporu vse do glavne razprave pred rimskim tribunalom.

Kakor že neštetokrat, tako so bili tudi topot svoji nesrečni žrtev fašističnega terorja kruto prevarani v svojih upih, da bo najvišja sodna oblast vendar enkrat uvidela vso nesmiselnost drakoničnih kazni za dejanja, ki v očeh kulturnega človeka ne pomenijo nobene kršitve obstoječega reda v državi. Obsojena je bila vsa sedmorica, in sicer: Viktor Birsa iz vasi Birs, občina Rihemberk, katerega so proglasili za nekakšnega vodjo »hudodelske« sedmorice in kateremu je obtožnica razen zažiganja kresov naprtila še novo kaznivo dejanje: streljanje na čast sv. Cirila in

Metoda, na 5 let ječe, Albin Pečenko iz Polja, ki je bil osunjen tudi poškodbe »Mussolini-jevega« drevesca, na 4 in pol leta ječe, Jožef Piščanec iz Cvetroša in Andrej Križman iz Bizjakov, vsak na 3 leta in 3 mesece ječe, Rihard Cebon iz Polja na 2 leti ječe. Andrej Sever iz Tabora in Anton Zgonik iz Cvetroša vsak na 1 leto ječe. Vsi obtoženci so pristojni v občino Rihemberk. Žalost nesrečnih svojcev je nepopisna. Fašistični režim ne pozna erca. Ne gane ga nobena solca, nobena prošnja ponižanega ljudstva, katerega potrpljenje je priklopelo do roba in je blizu obupu. Vsak nov udarec v živo telo našega naroda je zanj očitna ugotovitev: Pravici je zadoščeno ...

Slovenske spomenike odstranjajo

V Črnem vrhu sta stala na trgu sredi vasi spomenika Francu Lampetu in Mateju Cigaletu, ki sta bila trn v peti italijanskih oblastnikov. Sedaj so Italijani oba spomenika odstranili. Kot vzrok so navedli, da je treba cesto razširiti, spomenika, ki sta stala na vsaki strani ceste eden, sta pa na poti razširjenju ceste. Na posredovanje g. župnika so oblasti dovolile, da smejo sorodniki na svoje stroške prenesti oba spomenika na staro pokopališče pred cerkvijo.

— Sorazmerno večji zaslužek dosežete s prodajo domače, cenene, prijetne, naravne JORDAN grenčice, ki ugodno deluje pri boleznih želodca, črevesja, ledvic, žolčnih kamnov, hemoroidov, astme, skleroze. Gl. skl. Belgrad, Kn. Mihajlova 16.

Koliko bi moralo biti Slovencev na Koroškem?

Andrej Einspieler je pisal v svojem »Slovenem Prijatelju«, da je imela Koroška leta 1890 336.726 prebivalcev. Od tega jih je bilo 119.000, ki so živeli v 124 župnijah, v katerih se je pridigovalo izključno slovensko. Ker Nemci na Koroškem ne razumejo slovensko, ni dvoma, da je bilo teh 119.000 župljanov, ki se jim je pridigovalo slovensko, slovenske narodnosti. Bilo je nadalje 8 župnij z 10.000 prebivalci, v katerih se je pridigovalo mnenjaje nemško in slovensko. Od teh 10 tisoč oseb je bilo najmanj polovico Slovencev, torej 5000. V ostalih župnijah z 208.367 prebivalci se je pridigovalo nemško. To so bili torej povečini Nemci. Bilo je torej leta 1890 na Koroškem 124.000 Slovencev in 213.367 Nemcev.

Leta 1910 je štela Koroška 396.228 prebivalcev. Od leta 1890 do leta 1910 se je torej pomnožilo prebivalstvo Koroške za okroglo 60.000 (59 tisoč 502) ali za 17% in pol. Slovencev, ki se množijo vsaj tako hitro kakor Nemci, bi torej moralo biti leta 1910 na Koroškem 145.824. Kajti prirastek je znašal 17% in pol ali 21.824 oseb.

Leta 1934 so našli na Koroškem 407.529 prebivalcev. Ker pa se je leta 1919 prebivalstvo Koroške za 24.800 duš znižalo, je dejansko naraslo prebivalstvo v sedanjih avstrijskih Koroški od leta 1910 za 36.000 duš ali za 9,7%. Torej blizu za 10%. Če štejemo, da je bilo od 24.800 prebivalcev, ki jih je izgubila leta 1919 avstrijska Koroška, 20 tisoč Slovencev, bi moralo biti leta 1919 na avstrijskem Koroškem okroglo 125.000 Slovencev (145.000 — 20.000). Prirastek od leta 1910 do letos znaša 9,7% ali 12.000 duš. Torej bi moralo biti zdaj na avstrijskem Koroškem

137.000 Slovencev

Zanimivo je, da so jih našli Nemci leta 1923 ravno 100.000 manj, to je 37.000. Koliko so jih našli letos, ni znano. Tudi ni zanimivo, ker je do korenine lažljivo. Bržkone so letos našli na Koroškem samo kakih 10.000 Slovencev.

O 37.000 Slovenceh, ki so jih Nemci našli na Koroškem leta 1923, je pisal 5. aprila 1925 graški »Arbeiterwille«: »Trditev, da živi na Koroškem le še 37.000 Slovencev, je velika budalost! (Mi pa lahko rečemo, da je tudi velika laž in goljufija! Op. priobč.). Steli so se pač le oni Slovenci, ki pripadajo »Koroški slovenski stranki«. Na Koroškem živi danes okoli 80.000 Slovencev.« — Tako je pisal omenjeni nemški list leta 1925.

Torej nemški list je priznal leta 1925 80.000 Slovencev na Koroškem. Brezdvomno jih je še danes toliko na avstrijskem Koroškem. A z ozirom na prirastek prebivalstva bi jih moralo biti 137.000! Kam jih je torej izginilo 57.000? Ponem-žili so se! 57.000 slovenskih rojakov nam je po-žrl pomemčevalni znanj na Koroškem! Ta pomemčevalni znanj, to je predvsem in v prvi vrsti: raz-

narodovalna šola! Ta znanj je nenasiten in bo žrl Slovence na Koroškem, dokler jih bo kaj. Ali mora pasti ta znanj ali pa bo konec Slovencev na Koroškem! Dol s tem slovenozlom, s tem nenasitnim iztrebljevalcem koroških Slovencev!

Ponemčevalna dresura slov. otrok na Koroškem

Bilo je med svetovno vojno. Pridem v bližino ene tistih zloglasnih potujočevalnic na Koroškem, katerih glavni smoter je, ubiti slovenski čut v slovenskih otrocih in jih vzgojiti za Nemce. Pouk se še ni pričel, a iz 1. razreda se čujejo enakomerno ritmično izgovarjanje glasovi. Kaj neki imajo otroci? Šlo je kar naprej brez prestanka. Pridem bliže. Zdaj že razločim besede. Otroci so v faktu brez prestanka ponavljali:

Kátharina Nápokoj
hát die Föder hingemacht.
Aha, si mislim, nemška dresura slovenske dece! Da se slovenskim otrokom navadita jezik in uho na nemško besedo, je učna moč navadila deco izgovarjati nekaj nemških besed, ki jih otroci zdaj brez prestanka ponavljajo!

Smoter te koroške šole je: vteptati slovenskim otrokom za vsako ceno nemščino v glavo. Nemščina se slovenski deci dobesedno ubija v glavo. Nemec to vtepanje in ubijanje v glavo imenuje: Drill. Nemec pravi:

Drill, Drill, Drill.
wer das nicht will,
erreicht nicht viel,
kommt nicht zum Ziel.
Zato so torej otroci brez prestanka ponavljali:
Kátharina Nápokoj
hát die Föder hingemacht.

Zdrav prirastek prebivalstva

V Avstriji kažejo po zadnjem ljudskem štetju, ki se je letos izvršilo, najbolj zdrav prirastek prebivalstva: Solnograška, Koroška, Tirolska in Predarlška. Koroška šteje zdaj 407.529 prebivalcev in se je prebivalstvo pomnožilo od leta 1923 (predzadnje štetje) za 36.679 duš ali 9,9%. Torej skoro za deset odstotkov. Prebivalstvo Solnograške se je pomnožilo od leta 1923 za 11,4%, prebivalstvo Tirolske za 12,1%, in prebivalstvo Predarlške za 12,4%. Najbolj gorске pokrajine v Avstriji kažejo največji prirastek na prebivalstvu. Prebivalstvo v teh goratih deželah ni bogato, a je narevalno zdravo. To ljudstvo se smatra številan otroški zaro do božji blagoslov. Starši so v službi Stvarni-kovi in otroci so prvi namen zakonca. To so zdravi, krščanski nazori, in ljudstva, ki se jih še drže, imajo bodočnost. — Prebivalstvo dravske banovine se je od predzadnjega ljudskega štetja pomnožilo samo za 8%.

Izbranih statističnih podatkov o svetovni vojni, na katere bi se mogli povsem točno opreti, ni. Obstaja pa na svetu vse polno statistik, v katerih pa seveda naletimo na popolnoma si nasprotujoče številke in podatke. Vendar se da, če upoštevamo prav vse statistike in se oziramo tudi na uradne podatke, sestaviti vsaj približna slika strahotnih števil, ki se nanašajo na svetovno vojno.

Tak poskus je napravil v »Kölnischer Volkszeitung« publicist Hans Erman. Pri tem pa je kajpada vse obdelal predvsem z nemškega stališča, vendar so njegove ugotovitve kljub temu zanimive:

Vojne napovedi

V borbi proti osrednjim silam, to so bile Avstrija, Nemčija, Bolgarija in Turčija, se je v teku štirih let svetovne vojne znašlo 27 držav, in sicer Belgija, Bolivija, Brazilija, Kitajska, Kuba, Ecuador, Francija, Grčija, Velika Britanija, Guatemala, Haiti, Hedžas, Honduras, Italija, Japonska, Liberija, Črna gora, Nikaragua, Panama, Peru, Portugalska, Rumunija, Rusija, Srbija, Siam, Urugvaj in Združene države. K tem so se na koncu vojne pridružili še novo ustanovljeni državi Poljska in Češkoslovaška.

Moči vojskujočih se držav

27 zaveznških držav je imelo 1.375.000.000 prebivalcev ali 77% vsega zemeljskega prebivalstva. Njih površina je merila nad 90 milijonov kvadratnih kilometrov ali 70% suhe zemlje. Nemčija pa je štela v začetku vojne 65 milijonov prebivalcev na 350.000 kvadr. kilometrov (4% zemeljskega prebivalstva, 0,4% suhe zemlje). Nemčija je vrgla v teku svetovne vojne na bojišče 13.250.000 ljudi ali vsakega petega prebivalca, od katerih jih je bilo pri premirju pod orožjem še 8 milijonov.

Na vsem svetu pa se je borilo 75 milijonov ljudi, od katerih je bilo ob premirju pod orožjem še 30 milijonov.

Oboroženost

V nemški armadi je bilo poldrugi milijon konj, kar pomeni, da je bil v vojaške svrhe uporabljen vsak tretji konj v Nemčiji. Od leta 1917 je Nemčija v 580 tovarnah izdelovala vsak mesec 400 težkih in 1500 polskih topov. Obenem je prišlo vsak mesec v popravilo 3000 topov. Septembra 1918 je Nemčija razpolagala s 70.000 strojnimi puškami, 15.000 lahkiimi topovi, 10.000 težkimi topovi, 700 možnarji in 18.000 minometalci. Samo ti minometalci so izstrelili mesečno nad 1.600.000 min ali na uro povprečno 2500! Na zapadni fronti se je v zadnjem letu vojne borilo 2636 angleških in 2500 francoskih tankov proti 45 nemškim. Najtežji top svetovne vojne je bila »Dicke Berta«. Leta 1914. je imela Nemčija 7 takih topov, 1916 pa 10. Vsak tak top je stal pol milijona mark in tehtal 170.000 kg. Vsak strel pol milijona mark. Pri osvojitvi trdnjave Manonvillers je bilo izstreljenih 160 takih strelcev. Največja senzacija vojne je bil top, s katerim so Nemci obstreljevali Pariz iz daljave 120 km. Granata je tehtala 100 kg in jo je odstrelilo v zrak 300 kg smodnika. Med letom je dosegla višino 40 km in drži s tem še danes svetovni višinski rekord. Nemci so imeli tri take topove, ki pa so jih leta 1918 vse uničili. Pri zadnji veliki bitki na zapadni fronti je prišlo na 1 km fronte dolžine 100 nemških topov. Topovski ogenj bitke ob Sommi je trajal 7 dni. Zavezniki so izstrelili v tem času nad 4 milijone granat na la vsak meter fronte 1000 kg municije. Pri St. Mihielu so Američani v teku 4 ur izstrelili nič manj kakor milijon granat. Nemška artiljerija je v vsej svetovni vojni izstrelila 225 milijonov granat,

Cesar lašizmi ne povedo

Umiranje Nemcev

Rojstva in smrti v Avstriji in Nemčiji

V Avstriji:

Prirastek l. 1933 samo 8000

Dunaj, 5. avgusta. b. Avstrijski statistični urad je izdal podatke o ljudskem gibanju v l. 1933. Iz njih sledi, da se Avstrija z velikimi koraki blizu trenutku, ko bo šteto umrlih presegalo število novorojenih. Na 1000 prebivalcev je prišlo l. 1933 po vsej državi le 1,1 na 1000 prebivalcev odvika rojstev nad smrtnimi slučajmi, medtem ko je odviske bil še leta 1913 5,7 na 1000 in l. 1923 celo 7,2 na tisoč. Avstrija je imela l. 1933 6.742.565 prebivalcev, zakon je sklenilo 43.925 parov, rojstev je bilo 96.408, smrtnih slučajev pa 88.918. Poroke neprestano padajo in so dosegle letos komaj polovico števila v l. 1920. Najslabše se je izkazal Dunaj, ki ima na 1000 prebivalcev samo 7,5 rojstev in 13,7 smrtnih slučajev. Največ prirastka, 7 na tisoč, ima Tirolska, Štajerska pride takoj za njo s 6,7 na tisoč, nato Salzburška s 6,2 na tisoč. Najmanj porok se sklepa na Koroškem, komaj 5,4 na tisoč prebivalcev, zato pa ima Koroška največ nezakonskih otrok. Na Dunaju znaša količina za poroke 7,5 na tisoč prebivalcev, rojstni količnik pa tudi 7,5. Eno-otročna družina je torej na Dunaju vsled blagoslova rdečega režima postala že trajna ustanova.

Anekdote

Paganini je koncertiral v Florenci. Javljeno je bilo, da bo na tem koncertu igral znamenito Rossinijev »Molite« na eni struni. Pri prijatelju se je pa zakasnil in se je hotel peljati v gledališče s kočijo. Vpraša izvoščka, koliko stane ta kratka pot. Izvošček spozna Paganinija, pa pravi: »Za vas deset frankov!« »Kaj, deset frankov teh par korakov? Gotovo se šalite!« O, ne, prav nič, pravi izvošček. Saj vendar zahtevate za en sedež pri koncertu tudi deset frankov.« »No, naj bo,« pravi Paganini mirno, »plačam tudi jaz vam deset frankov, če me peljete v gledališče na enem kolesu.«

Komponistu Händlu je podaril neznan prijatelj ducat steklenic starega janzevca. Namerilo pa se je, da ga je ravno tisti dan obiskalo nekaj prijateljev. Hitro pospravi vino v svojo delovno sobo, ker ni hotel predvse kapljice deliti z njimi. Ko se prav veselo razvname družba, pa zgrabi Händla silno kopnenje po janzevcu in to kopnenje je bilo vedno večje in večje. Ni se mogel premagati, hitro skoči po konci in zakriči: »Domislek, domislek!« ter odbrzi v delovno sobo. Tam prav krepko potegne

francoska pa 300 milijonov. Neka ameriška statistika ceni vrednost vse porabljene municije na 125 milijard zlatih mark. Nemške municijske tovarne so med vojno izdelale mesečno povprečno 2 in pol milijona granat.

Mornarica

Nemška mornarica je leta 1918. štela 618 bojnih ladij vključno s torpedovkami in minoskalci, od katerih je bilo še 496 za boj sposobnih. Podmornic je imela ob tem času še 180, od teh 83 uporabnih. Izgubila pa je 8 linijskih ladij in križark, 20 malih križark, 100 torpedovk in 200 podmornic. Zavezniki pa so izgubili 29 linijskih ladij in oklopnih križark, 30 manjših križark, 115 torpedovk in 89 podmornic. Nemške podmornice, ki so jih zgradili med vojno okrog 400, so potopile okrog 6500 ladij s 15 milijoni tonami. Nemčija je imela tudi dve trgovski podmornici, od katerih se je ena (»Bremen«) že pri prvi vojni ponesrečila, druga (»Deutschland«) pa je dvakrat napravila pot v Ameriko in pri tem pripeljala s seboj toliko gumij, da ga je bilo dosti za šest mesecev. Samo v nemškem zalivu Severnega morja so po vojni našli nič manj kakor 50.000 min.

Zračne sile

Nemčija je imela leta 1918 6200 letal, od teh 1200 hidroplanov. V začetku vojne jih je imela le 300. Uničenih pa je bilo med vojno 3200 nemških letal. Poleg tega je imela Nemčija 114 zračnih ladij, od katerih pa jih je ostalo le 8, vse druge pa so bile uničene. Razen tega je bilo uničenih 700 nemških balonov.

Zavezniki so izgubili vsega skupaj 6000 letal.

Finance

Vojni stroški vseh vojujočih se držav v štirih letih svetovne vojne so znašali 700 milijard zlatih mark. Nemški vojni stroški so znašali 165 milijard zlatih mark ali polovico vsega nemškega narodnega premoženja po cenitvi iz leta 1913. V teku vojne je Nemčija najela 9 vojnih posojil v skupnem znesku 100 milijard zlatih mark.

Žrtve

Osrednje sile in zavezniki so imeli vsega skupaj 10 milijonov mrtvih in 19 milijonov ranjenih. Nemčija sama je utrpela 1.850.000 mrtvih in 4.246.000 ranjenih. Nemški mrtvi počivajo v 1.572.000 grobovih, od katerih jih je nad polovico v Franciji. Povprečna starost padlih nemških vojakov je znašala v začetku vojne 23 in pol leta, na koncu pa le še 19 in pol let. Od vojaštva osrednjih sil je padlo v vojni 17% vojakov, od vojaštva zaveznikov pa 12%, ranjenih pa je bilo pri osrednjih silah 30%, pri zaveznikih pa 20%. V nemški armadi je padel vsak četrti častnik in vsak sedmi prostak

Koliko so Nemčiji vzeli

Po premirju so Nemčiji vzeli 25.000 strojnje, 5000 topov, 3000 minometalcev, 1700 letal, 5 zračnih ladij, 74 vojnih ladij in vse podmornice. Pozneje so ji vzeli še 150.000 železniških vagonov, 5000 lokomotiv in 60.000 poljedelskih strojev, kar je šlo na račun reparacij. Verzajska pogodba pa je vzela Nemčiji vs trgovinsko mornarico, dalje 70.000 kvadratnih kilometrov zemlje s 6.475.000 prebivalci, poleg tega pa še osem kolonij. Poleg vsega tega pa je verzajska pogodba naložila Nemčiji reparacij v iznosu 270 milijard zlatih mark.

V Nemčiji:

Prirastek l. 1933 samo 227.113

Berlin, 5. avgusta. ICF. Po številkah, ki jih je izdal državni urad za ljudsko štetje, je število rojstev zopet znatno padlo v l. 1933. L. 1913 je prišlo še 26,9 rojstev na 1000 prebivalcev, l. 1932 le še 15,1, lani komaj 14,9. Število mrtvih je znašalo leta 1913 14,8 na tisoč prebivalcev, l. 1932 je padlo na 10,8, l. 1933 pa je zopet naraslo na 11,2 na tisoč prebivalcev. Število porok je naraslo za 130.000 v enem letu, v primeru z letom 1913 pa od 462.744 na 630.826. Torej se tudi v Nemčiji udomačuje sistem družin z enim otrokom. Najslabši je pri rojstvih zopet Berlin, 9,1 na tisoč. Za njim pride Palatinat s 9,9 na 1000 prebivalcev. Največ rojstev je dala Šlezija, namreč 12,5 na 1000. Ljudski prirastek je neznačen in znaša komaj 226.113, medtem ko je znašal še leta 1913 833.800, torej 12,4 na 1000 prebivalcev in l. 1923 493.541 (7,9 na 1000). Naravni prirastek je torej letos komaj 3,5 na 1000 prebivalcev.

(Iz navedenih števil kriči strašno napovedovanje, kakšna bo bodočnost nemških narodov, ki se v Avstriji kakor v Nemčiji približujejo točki, ko bodo začeli izumirati, ko bo število rakev prekosilo število zibelk Op. ured.)

požirek janzevca in se vrne prav razigrane vojne k prijateljem, ki so spoštljivo čakali nanj. Pa je zopet imel »domisleke« in še tretjega in četrtega. Pri petem se pa priplazi prijatelj do vrat v delovno sobo, da bi dognal, kaj pravzaprav Händel uganja. Pa ga vidi stati pred vinom, ko drži steklenico v roki na ustnice nagnjeno, da s krepkim požirkom poživi peti »domislek«. Ko se vrne, se sicer sprva čudi, ko se mu prijatelj krohočeje, pa vendar nazaduje žrtvuje vesel nekaj steklenice svojega vina, ki so ga takrat krstili na ime »Händlov domislek«.

Virtuoza na gosli Vieuxtempa je povabil ugleden in petičen Rus, naj pri njem stanoje. Pri kosilu pa zapazi, da leži pod mizo črna žival, ki zre nepremično vanj s svojimi velikimi svetlimi očmi. Vieuxtempa obliha kurja polt. Gospodinja zapazi, kako je umetnik nemiren, pa pravi: »Ne dajte se motiti; to je naš ukročni črni volk.« Zvečer je hotel gost poiskati svojo sobo, pa je hodila skrivnostna zver vedno za njim. Pa mu pravi sluga: »Ne dajte se motiti, to je naš črni volk, ga bom že zapodil.« Zjutraj ga zbudi strel. Po vpraša slugo, zakaj so streljali. Ta mu odgovori: »Ne dajte se motiti; strelili smo črnega volka, ker je kuharja raztrgal.«

Sport

Hašk : Ilirija 2 : 1 (2 : 1)

Ljubljana, 5. avgusta.

Na današnji tekmi se je zbralo več ko polovico manj ljudi ko preteklo nedeljo, kljub temu, da smo šele v začetku meseca. Bilo je okrog 1500 ljudi, kar znači, da domače prvenstvene tekme, torej tekme med domačimi rivali, bolj vlečejo. Igra pa danes tudi ni bila na oni višini, kakor smo pričakovali, če izvajamo Haškove krasne poteze in kombinacije, ki jih je izvajal v prvem polčasu. Od občinstva so prišli v drugi polovici igre samo oni na svoj račun, ki so želeli zmage gostov. Ta del igre je bil vse-skozi nezanimiv in mestoma tako nesmiseln, da niti povprečnega podeželskega moštva dostikrat niso dosegle posamezne akcije.

Igra se je pričela nekaj minut po 17.15, sodil jo je g. Ružič iz Belgrada, kateremu sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

Hašk : Sijačić—Slivak, Golac—Kovačević, Gajer, Kunst—Bobinski, Medarić, ing. Leinert, Petrak, Dlesk.

Ilirija : Rožić—Svetie, Berglez—Bogme, Sočan, Unterreiter—Ice, Sandi, Pikič, Zitnik, Doberlet.

Haškovi so samo v prvem polčasu uga-jali in so si že v tem delu igre izvojevali zaslužen zmag. Njihova igra je bila mestoma v resnici tako krasna in polna naj-idealnejših kombinacij, da je morala zad-iti še tako razvijenega obiskovalca nogo-metnih tekem. Njegove poteze in kombina-cije so bile véasih tako fino izvedene, da je prišla žoga pred gol domačih skoraj brez najmanjše muje Haškovih igralcev. Ako bi imeli oni še take strelce in odločne pred-golom, potem ne vemo, kako bi danes izgle-dal rezultat. Prav vsi deli moštva so bili dobri, odlikovala pa se je osobito krilska vrsta in mnogokrat tudi napad. So to stari, rutinirani igralci, katere smo v Ljubljani že večkrat občudovali in tudi toplot nam v

prvem polčasu niso ostali nič dolžni. V drugem polčasu so pa tudi oni začeli igrati raz-trgano kakor domači, in igra je izgubila i-na svoji zanimivosti i privlačnosti, četudi je bilo dovolj napetih momentov in nevar-nih situacij, enkrat pred enim, drugič pred drugim golom.

Ilirija je danes odpovedala. Le preveč je računala na sebe in premalo upoštevala izborni kombinacijsko igro nasprotnika, radi katere je belo-zelene že takoj v začetku spravila iz ravnotežja. Tudi spremenjena formacija ni prinesla moštva onega, kar potrebuje. Poznalo se je danes bolj kot kdaj prej, kako mu je potrebna tehnika. Rožić v vratih je v splošnem še najbolj zadovoljil. Pikič je igral samo prvi polčas tako kakor on zna in kakor smo ga vajeni videti v nje-govih najboljših igrah, toda drugi polčas ga ni bilo več spoznati. Obramba je bila danes precej nesigurna in je bil zlasti Svetie precej pod formo prejšnje nedelje. Krilska vrsta je imela radi tega polne roke dela, bila pa je tudi sicer slabše, a kljub temu požrtvovalna. Napad šepa vsled slabih kril. Danes je Doberlet zamenjal Pfeiferja. Ko bi mu kaj podajali, bi zamenjava saj ne-kaj hasnila. Zvezi sta bili mestoma precej nesigurni, Pikič je v drugem polčasu sploh ni znal več podajati in je vsled tega močno trpel ves napad. V splošnem igra belo-zel-nih ni zadovoljila in zmag gostov je po-polnoma zaslužena. Častni gol za Ilirijo je dal Zitnik v 24. minuti, za goste pa Bob-niški v 3. in Leinert v 14. minuti prvega polčasa.

Tekmo je sodil g. Ružič iz Belgrada, ki se je zdel nesiguren, ker se je preveč opiral na pomoč stranskih sodnikov.

ILIRIJA B : DISK (Domačje) 6 : 1 (6 : 1).

V predtekmi, katero je sodil g. Strah, je Bmoštvo Ilirije odpravilo domačskega Diska s precej visokim rezultatom.

Lahkoatletski miting SK Ilirije

Sk Ilirija je priredila v soboto popoldne lahkoatletski miting, katerega so se udeležili tudi nekateri drugi člani in celo izven Ljubljane. Miting, ki je lepo uspel, je prinesel na-slednje rezultate:

Tek na 60 metrov (5 tekmovalcev, finale): 1. Zajec Branko 9.2, 2. Pucigar Jože 9.3.

Juniorji B (5 tekmovalci, finale): 1. Glušič Srečko 8.8, 2. Zorman Ciril 8.9.

Juniorji C so imeli dva predteka, izmed katerih sta se plasirala povsod prva dva za fi-nale, ki je takole izpadlo: 1. Safošnik Franc 8, 2. Purkart, Korotan.

Tek na 60 metrov seniorji: 1. Svetek Rajko 7.7, 2. Stropnik Franc, 3. Pogačnik Tone, vsi od Ilirije.

Met krogle (4 tekmovalci): 1. Stepišnik Mi-lan 12.50 m, 2. Jeglič Franc 12.21 m, 3. Robek Jože 10.19 m; vsi od Ilirije.

Skok ob palici: 1. Stepišnik Milan 2.85 m, 2. Robek Edo 2.60 m; oba od Ilirije.

Skok v daljavo: 1. Purkart Marijan 4.98 m, 2. Borštnar Milan 4.78 m, 3. Čišnovar Ivan 4.52 m; vsi Korotan.

B Seniorji (7 tekmovalcev): 1. Stepišnik

Milan 5.95 m, 2. Grünfeld Janez 5.68 m, 3. Je-rančič Ferdo 5.60 m; vsi od Ilirije.

Skok v višino: 1. Juniorji (10 tekmovalcev): 1. Megušar Milan 1.35 m, 2. Čišnovar Ivan 1.35 m, 3. Felle Karel 1.35; prvi od Ilirije, druga dva od Ko-rotana.

B Seniorji (4 tekmovalci): 1. Dečman Tone 1.60 m, 2. Jeglič Franc 1.60 m, 3. Svetek Rajko 1.55 m; vsi od Ilirije.

Trisкок (4 tekmovalci): 1. Jerančič Ferdo 11.76 m, 2. Beranek Jože 11.20 m, 3. Svetek Rajko 10.49 m.

Četverboj v skokih (2 tekmovalca): 1. Grünfeld 1.242.10 točk, 2. Stegu 1.078.85 točk.

Četverboj v skokih je obstojal iz: skoka v višino, v daljavo, triskoka in s palico.

Četverboj v skokih (6 tekmovalcev): 1. Stepišnik 2.159 točk, 2. Jeglič 2.122.13 točk, 3. Ban-ko 1.408.635 točk. Četverboj vmetih je obsto-jal iz: krogle, kladiva, diska in kopja.

V posameznih disciplinah so zmagali na-slednji tekmovalci:

A. Disk: Stepišnik 38.61 m.

B. Kopej: Dečman Tone 45.32 m.

C. Kladivo: Dolhar 23.80 m.

skoraj istotoliko pa tudi izdatkov. Pri volitvah no-vega odbora je bil izvoljen za predsednika Dimitrij Bojič, višji svetnik prometnega ministrstva, za pr-vega tajnika pa Milorad Karakašević, tajnik bel-grajske občine.

Pred balkanskimi igrami

Na novem stadionu v Zagrebu se bodo vršile v času 26. avgusta ter 1. in 2. septembra balkanske igre, za katere vlada po vsem Balkanu velikansko zanimanje. Velika reklama, ki jo dela za letošnje igre osrednji odbor v Zagrebu, bo privabila mno-go prijateljev lahke atletike in drugih ljudi ne samo iz naše države, ampak bodo tudi ostale balkanske države močno zastopane. Zagreb in ostala mesta v naši državi so preplavljena s plakati in vabili na največje lahko atletsko prireditve, ki se je kdaj vršila v naši državi.

Uprava jugoslovanske lahkoatletske zveze se je preselila v najmodernejši in največji hotel v Zagrebu, v hotel Esplanade, kjer bodo nastanjeni inozem-ski atleti in njihovo spremstvo. Ta hotel se nahaja pri glavnem kolodvoru, kar bo zlasti za časa iger velikega pomena, kajti vodstvo in atleti bodo na enem in istem kraju. In vsakdo, ki bo kaj potrebo-val od Zveze, jo bo lahko hitro našel, ker je prvič poleg kolodvorov in drugih na takem kraju, da jo je nemogoče zgrešiti.

Zvezna uprava ima polne roke dela. Oba od-bora tako za balkansko olimpijado kakor stalni odbor zveze, sta takorekoč v permanentni, ter imata dnevne seje. Tehnični odbor ima sedaj največ dela radi igršice, odnosno tekalšice ter tekmovalci, ka-tere bo treba temeljito pripravljati zadnje tedne, ako hočemo, da se bo naša država častno odrezala na letošnjih igrah. Precej skrbi dela zvezni upravi tekalšice, ki je še v zelo slabem stanju in na kate-rim bo treba še precej dela, da bo primerno za do-sego uspehov, katerih se pričakuje od letošnje balkanske olimpijade. Vse to so stvari, s katerimi upravni odbor zveze ni računal in radi katerih se je itak odgovorno in težko delo v pripravah le še bolj otežuje. Toda odbor je že ukrenil vse potreb-no, da vse nedostatke odpravi in da bo letošnja olimpijada dostojno reprezentirala našo državo.

Za nas je za enkrat še najbolj važno, da pri-pravimo svoje atlete za letošnje tekme. Ali pojdejo atleti v Zagreb na štirinajstdnevni trening ali ne, se danes še ne ve, ker tozadnja denarna sredstva še niso na razpolago. Zato je treba vse ljubljanske atlete trenirati s podvojeno silo, da bodo častno re-prezentirali našo lahko atletiko v Zagrebu. Ljub-ljana ima prvenstvo v lahki atletiki v državi, zato bo dala največ atletov v našo državno reprezentan-co. Od naših atletov pa tudi pričakujemo, da na-pravijo vse, kar se napravi da.

★
Olimpijski znak, pet krogov, pod zakonskim varstvom. Olimpijski znak, ki obstaja iz petih kro-gov in ki so pobarvani višnjevo (Evropa), rumeno (Azija), črno (Afrika), rdečo (Amerika) in zeleno (Avstralija), je nemška oblast zaščitila z zakonom, da se ne bi olimpijski simbol izrabljalo od industri-

Mariborski teden

Maribor, 5. avgusta.

Povsod življenje in vrvenje, ki ga mariborske ulice niso vajene. Med ljudmi mnogi tuji obrazi, tuja govornica udara na uho. Glavna promenada žila mariborskega mesta od mosta preko Glavnega trga, Gosposke, Slovenske po Aleksandrovi danes samo valovi, gnječa se zgoščuje proti križišču Alek-sandrove in Prešernove, od koder prihajajo zvoki koncertne godbe, radijskih in gramofonskih zvoč-nikov, vrtiljaskih orkestrionov ter se spajajo v enotno simfonijo, ki daje svoje obeležje Maribor-skemu tednu. — Sinoči v mestnem parku svečana premijera »Kulturne prireditve v Črni mlaki«, ki jo je kljub slabim vremenskim prognozam posetila izredna množica, potem do štirih zjutraj nepresta-no življenje v mariborskem pratu. Danes pa pri-četak šahovskega turnirja, sportne prireditve, kon-gres Maistrovih borcev — pred vsem pa naval na prater in razstave v Cankarjevi šoli. Mnogo tujcev smo videli v Mariboru. Predvsem Avstrijcev. 500 Dunajčanov, ki so se peljali s posebnim vlakom na našo rivijero, si je ogledalo »ledenec ter se zla-sti navdušilo v paviljonu vinske pokušnje. Danes pa je prispelo nekaj avtobusov Gradčanov, ki so popoldne posetili kopališče na otoku, zvečer pa z v-nemo posegli v vrvenje na razstavnem prostoru.

Maistrovi borci so imeli danes svoj prvi redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil J. Malenšek. Otvoritvene besede je posvetil spominu velikega junaka in voditelja borcev — generala Maistra. Borci so počastili spomin svojega generala s tri-kratnim vzklikom »slava«. Sledila so poročila o de-lovanju v minulem letu. Podali so jih tajnik Li-povž in blagajnik Liknar. Pokazala so, da so vr-ste Maistrovih borcev čvrsto povezane ter je orga-nizacija razvijala najživahnejše delovanje. Pri vo-

litvah je bilo izvoljeno novo vodstvo: predsednik prof. dr. Dolar, I. podpredsednik Malenšek, II. podpredsednik Guštin, odborniki: Lipovž, Fras, Liknar, Sabothy, Zohar, Senčar, Vavpotič, dr. Šnu-derl. Namestniki: Petrovič, Vizovišek, Kane, Spes, Gajšek, Rak, Veingerl, Zobeč, dr. Kovačec. Nad-zorstvo: Cvirn, Rode, Kaučnik, Skvarča; namest-niki: dr. Stamol, Mohor, Gnilšek, Reja, Šimpl. — Dosedanji predsednik podpolkovnik v p. Škrabar, je bil izvoljen za častnega člana. V debati so šte-vilni govorniki povdarjali in zahtevali, naj se čim-prej postavi osvoboditelju Maribora generalu Mai-stru v osvobojenem mestu trajen spomenik.

Še vedno begunci. Dotok avstrijskih beguncev ne preneha. Vsak dan prihajajo posamezniki, se prijavljajo mariborski policiji, ki sestavlja večje skupine ter jih pošilja v Varazdin in druga mesta, kjer so taborišča. Včeraj popoldne je prišla zopet večja skupina in sicer iz notranjosti Avstrije. Ne-kaj zgornjih Stajercev in dva Salzburžana. Veliko beguncev se je nameravalo prethotapiti čez mejo v posebnem vlakcu z Dunaja na Sušak. Vse potnike pa je avstrijska policija med Dunajem in Lipnico temeljito preiščevala ter vse sumljive spravila v poseben vagon. V Lipnici so morali izstopiti ter se povrniti v spremstvu policije na Dunaj.

Splav je nasledel. Drava je precej padla in plovba s splavi zahteva večje previdnosti. Včeraj zvečer je nasledel v Melju splav, ki je nameraval pristati pri pristanišču »Dravec« na plitvini v stru-gi. Morali so ga razdreti ter posamezne dele s čol-ni spraviti na breg.

Dolgi prsti. Kolesarski uzmovič se zopet čišče pojavljajo. Včeraj sta bili ukradeni kolesi di-jaku Ivanu Löblu in Rudolfu Kramarju. — Postrež-nici Mariji Murko je ukradlo 13 letno dekletce, ki je prišlo prosit kozarec vode, iz predala 1200 Di-ter pobegnilo.

Na kaj mislijo ljubljanski mestni očetje

Napovejmo vojno - podganam!

Nekaj nasvetov za borbo in za sredstva, ki so potrebna

Zadeva, ki se je ponesrečila v Belgradu in v Zagrebu, kaže, da pride zdaj v Ljubljano. Mestna občina je v pogajanjih z neko droge-rijsko tvrdko o nabavi sredstev za uspešno »deratizacijo«. Tistim, ki te nove tuje še ne razumejo, povemo, da pomeni »Ratte« v nem-sčini podgano, v francoščini pa »ratt« tudi tak-ko žival. Podgan je v Ljubljani res dosti, to-da veliko vprašanje je, ali se bo vojna proti njim res posrečilo v tistem obsegu, kakor si jo zamišlja mestni fizikat.

Kakor vemo, je nedavno tega izbruhnil velik škandal v Belgradu, ker je občina zahteva-la od vsakega hišnega posestnika in hišnega najemnika, da nakupi toliko in toliko količin sredstva proti podganam, določenih po kva-dratnih metrih stanovanja in da z njim preže-ne to golazen. V belgrajskih časopisih so se takoj oglasili protesti, češ, da je belgrajska mestna občina predpisala samo eno sredstvo, ki se dobiva le pri eni sami tvrdki. Če Ljub-ljanska mestna občina res namerava tako »raz-podganjenje«, ne bi bilo svetovati, da pred-piše samo sredstvo ene same tvrdke, s katero je trenutno v pogajanjih. V Parizu so bili bolj pametni in so za vsak podganji rep razpisali posebno nagrado. Tega ljubljanski mestni ob-čini tudi ne svetujemo, da ji ljubljanski pa-glaveci ne zagodejo tako, kakor so pariški pa-glavci pariški občini. Na pariški magistrat je vedno v tistem letu »deratizacije« prihajalo mnogo podganjih repov, podgan pa je bilo ved-

no enako mnogo. Neki majhen pariški pagla-vec je izdal skrivnost: »Tudi mi moramo ži-veti in zato sekamo ujetim podganam samo repe, ter jih potem zve izpuščamo. Naj se množe dalje.«

V Lodzu ali Lublinu, torej nekje na Polj-skem, so bili občinski očetje še bolj pametni. Naročili so neko italijansko čebulo, ki jo baje podgane rade jedo ter poginjajo za to hrano. Toda ta čebula je učinkovita samo dokler je sveža, ko se pa posuši, izvrstno tekne podga-nam in jim tudi nič ne škoduje. Ko je ta ita-lijanska čebula prišla na Poljsko, je bila že suha, toda občina je pridno z njeimi krmila podgane, ki so se potem še bolj redile in mno-žile. Tudi tega sredstva res ne priporočamo ljubljanskim občinskim očetom.

V Zagrebu je bila tudi taka »protipodga-nja« vojna. Neki zagrebški šaljivi list je k tej vojni priobčil ilustracijo, ki kaže, kako se mestni očetje pogajajo z zastopniki podgan. Podgane tožijo: »Vaša deratizacija je uničila že dvema procentoma vseh zagrebških podgan življenje.« Zastopniki mesta pa pravijo: »Naša sredstva so vsa izčrpana, torej sklenimo pre-mirje!«

Morda bo v Ljubljani taka »deratizacij-ska vojna« imela več uspeha. Tvrdka, ki bo do-bavila trup proti podganam, bo najbrž na-pravila majhen dobiček, podgane pa se bodo v Ljubljani množile dalje.

Truplo Jožefe Cepudrove najdeno

Kopalci so na štepanjski strani v tolmunu našli truplo

Ljubljana, 5. avgusta.

Včeraj okoli 5 popoldne je naključje na-neslo, da je bilo najdeno tudi truplo pogreša-ne zločinke Jožefe Cepudrove. Kopalci, ki so se kopali že izven meja občine Moste, so na štepanjski strani v nekem tolmunu našli truplo na žensko truplo. Okrog katerega so se ovijale že skoro razpadle cape. Truplo je bilo nekoliko zasinjeno in so ga kopalci izvlekli na breg. Po-klicani so bili orožniki, ki so potrdili slutnjo prebivalstva, da gre tu za truplo pogrešane zločinke Jožefe Cepudrove, ki je po zločinu iz kesa storila samomor. Truplo je bilo prepe-ljano v mrtvašnico v Štepanjo vas. Obveščena je bila o najdbi tudi ljubljanska policija, ki je danes dopoldne poslala na ogled dva detek-

tiva. Razne romantične informacije, da bo tre-ba poiskati najprej trupli žrtve zločina in sa-momorilke, češ, da se bodo ob pogledu nanje aretiranci zgrozili in priznali svojo sodelež-šo bile zelo nayne. Kakor truplo pokojnega Franca Srše, ki je bilo takoj po najdbi pokopano, tako bo pokopano tudi truplo Jožefe Cepudrove. Najdba obeh trupel nikakor ni do-prinesla ničesar k razjasnitvi glavnega vpraš-anja: kdo je morilec umorjenega Srše in kdo je Jožefe Cepudrovi pomagal razsekavati truplo.

Anton Rozman je včeraj in danes ponovno skušal dokazati svoj popolni alibi za čas umo-ra. Policija zaključuje svojo preiskavo in bo prepustila nadaljnje delo preiskovalnemu so-dišču.

Dva morilca usmrčena

V soboto sta bila na dvorišču sodniškega po-slojpa v Negotinu usmrčena dva roparska morilca: Pavle Simonovič in Dragutin Rajič. Simonovič in Rajič sta 13. maja 1933 v nekem gozdu napadla in s sekirami pobila kmetu Stjepana Mladenoviča in delavca Valentina Trailoviča. Trailovič je podlegel poškodbam, Mladenovič je pa sicer ostal živ, ven-dar je popolnoma pohabljen. 14 letna Mladenovič-eva hčerka je bila edina priča zločinu. Ko je bil izvršen napad, je začela bežati. Posrečilo se ji je uiti, čeprav sta jo morilca dolgo časa zasledovala. Simonovič in Rajič sta bila od negotinskega okrož-nega sodišča obsojena na smrt. Sodbo je kasneja potrdila, prošnjo za pomiloščenje pa zavrnila. Oba obsojenca sta bila do zadnjega trenutka hladno-krvna. Sorodnikom, ki so se poslovlili od njiju, sta zatrjevala, da sta nedolžna.

je. Olimpijske igre so svetovna sportna prireditve, na kateri se bori mladina vsega sveta za ideale: prijateljstvo, veselje v tekmovalju, viteštvo in v lju-bezni do domovine. Zato se ta znak ne sme izrab-ljati od industrije v kupcijske svrhe, ampak sme iz-dajati dovoljenje za izdelavo takih znakov samo olimpijski odbor v Berlinu. Morda bi kazalo, da bi se tudi v ostalih državah na svetu kaj sličnega ukrenilo, da bi se olimpijski simbol ne izrabljaj v bodoče tako kakor je bilo doslej v navadi.

Pred nakupom si ogledajte veliko raz-stavo otroških in igraršnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šival-nih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. Najnižje cenel — Cenik franko.

Čehi v Ljubljani

Ljubljana, 5. avgusta.

Kakor je bila danes Ljubljana prazna in so se vsi njeni prebivalci razbežali na razne strani, tako pa so jo dopoldne in popoldne obiskovali tuji. Po-popoldne so prihajali številni tuji, zlasti z Bleda, z avtomobili v Ljubljano. Poseben izlet pa so z avtobusi napravila tržiška dekleta, ki so iz Ljub-ljane nadaljevale pot na Dolensko. Za ponedeljek pa je napovedan velik izlet Čehov, ki so na Bledu. Čehi pridejo z avtomobili v Ljubljano, kjer jih sprejme jugoslovanska-čehoslovanska liga ter jim razkaže mesto. Teh Čehov bo okoli 50. Napovedani pa so tudi drugi obiski iz slovenskih letoviških krajev v Ljubljano.

Največji evropski lesni dobavitelj je zopet Rusi-ja, ki je odpremila iz svo-jih pristanišč v prvem polletju 493 z lesom na-tovorjenih parnikov.

Hranilne knjižice

prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Ljublj. kreditne banke itd.) — jemljemo do preklica zo-pet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg.

V »Peglezu«

na Poljanski cesti št. 1 se takoj odda še eno komfortno trisobno sta-novanje z zimskim vrtom.

V »Peglezu«

na Poljanski cesti št. 1 se odda še nekaj lokalov.

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul.

Podružnice: Kranj, Novo mesto, Celje.